

Izhaja vsak četrtek popoldne. V slučaju praznika dan poprej.

Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/I.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Posamezna številka stane 1 dinar.

Cena: za 1 mesec 4 Din, za 1/2 leta 12 Din, za 1/2 leta 24 Din;
za inozemstvo 6 Din (mesečno). — Inserati po dogovoru.Inserati, reklamacije in naročnina na upravo Jugoslovanske
tiskarne, Kolportažni oddelak, Poljan-
ski nasip 2. Rokopisi se ne vračajo.

Naloga in pomen našega kongresa.

Ideje krščanskega socializma so se prva leta po vojni pri nas močno razširile in utrdile. Svoj prejšnji krščansko socialni program smo poglobili ter jasno in določno ugotovili neke njegove temelje, marveč tudi njegove, pa bodisi najskrajnejše posledice. V ospredje vseh naših socialnih načel smo postavili idejo socialne dolžnosti dela in imetja. Človek naj bi v resnici jedel svoj kruh v potu svojega obraza, imetje pa naj ne bi služilo samo poedinemu, marveč naj se uporablja splošnosti v prid.

Te osnovne misli, kakor tudi najrazličnejše njihove praktične posledice so hitro zadobile tal med našim ljudstvom. Ideje krščanskega socializma so prodirale vedno dalje ne le med naše delavstvo, marveč tudi v njemu bližnje kroge takozvanih malih ljudi sploh. Tudi praktične posledice niso izostale. Nasprotno, videli smo, da so se načela krščanskega socializma pričela tudi že uveljavljati — četudi le še polagoma — v vsakdanjem gospodarskem ter vobče socialnem življenju.

Ali razvoj političnega ter zlasti še gospodarskega življenja pri nas in drugod je kaj kmalu potisnil mnogotera vprašanja v ozadje ter je postavil na njihovo mesto najbolj pereče politične in gospodarske probleme. Tako se danes le še razmeroma redko čuje beseda o eni ali drugi socialni zadevi, na dnevnem redu so povečini velika dalekosežna politična in pa gospodarska vprašanja.

Mi sami naš mladi pokret nismo mogli tega preprečiti. V današnjih razmerah ne bi preprečil tega tudi nihče drugi. Pač pa bi bilo mogoče naravnati ves naš politični in gospodarski razvoj tako, da bi služil obenem vsaj kolikor toliko tudi našim socialnim ciljem.

Ce bi le imeli v našem narodu in v celi naši državi močno organizirano fronto vseh samo socialno čutečih in socialno mislečih ljudi, potem bi to niti ne bilo težko.

Toda številne množice zlasti našega delavstva, ki so bili prej organizirani pri socialnih demokratih ali pri komunistih, so danes razdrobljene na nebroj drobcev, ki se vrh tega še med seboj bojujejo v največje zadovoljstvo in veselje kapitalistov in vse buržuazije. Ogromne mase takozvanih malih ljudi, ki ne pripadejo industrijskemu delavstvu, kakor razne vrste poslov in vobče uslužbencev, viničarjev, malih posestnikov, bajtarjev, malih obrtnikov itd. pa pri nas sploh še nikdar niso bili organizirani. Jasno in povsem razumljivo je torej, tukaj se val kapitalistične reakcije lahko neovirano širi ter objema vedno večje dele vsega našega gospodarskega in vobče socialnega življenja.

Gre torej za odločitve, ali naj uto-nemo neopaženo v morju buržuaznega kapitalizma in prepustimo borbo za socialno pravico delovnih slojev poznejšim rodovom, ali pa naj se junaško postavimo v bran, da zajezimo sedanjo kapitalistično in buržuazno poplavo?

Na nas je, ali in kaj bomo storili, od nas zavisi kakšna bo bodočnost našega rodu. Na druge se ne moremo zanašati. Prvič že zaradi tega ne, ker vemo, da so le naše ideje prave, da vodijo samo one do pravičnega družabnega reda. Noben komunizem in noben socializem ne bo zadovoljil bližnjih naših rodov, ako ne bo storil tega naš krščanski socializem. Pa tudi ne glede na to se nimamo na te kroge zanašati. Zakaj edino socialno razmerje organizacije, edin socialni pokret, ki pri nas živi, deluje in napreduje, pa so naše krščanskosocialistične organizacije, je pokret našega krščanskega socializma.

Zato je treba, da ravno mi zastavimo vse svoje sile in moči, da zanesemo v teh najtežjih dneh v vse naše organizacije: mladinske, strokovne in politične nov ogenj, novo navdušenje, nov idealizem. Treba je, da razširimo ideje krščanskega socializma do zadnje vasi, do zadnje koče, da zberemo pod praporom krščanskega socializma vse, ki živijo in so primorani živeti pretežno od svojega lastnega, osebnega dela.

Da se zato pripravimo, da se zato okrepimo in oborožimo, zato se bo vršil v Ljubljani dne 7. junija kongres krščanskih socialistov.

Politični pregled.

Jugoslavija.

Izid verifikacijske debate v belgrajskem državnem zboru je vse presenetil, kajti še pred par meseci tako širokoustni Radičevci so popolnoma kapitulirali pred Pašić-Pribičevićev vladno ter vrgli čez plot vse svoj dosednji program. Ker govorimo o tem podrobneje na drugem mestu, se omejujemo tu le na dejstvo, da je ta polom Radičevcev bistveno izpremenil ves političen položaj, toda nemo-gooče je še prerokovati, v kateri smeri se bo razvijal odslej. Verjetno je, da bo Pašić izbral iz vladne Pribičevića in Žerjava, ker jih sedaj ne potrebuje več in mu nudita premalo pomoč, zato se bo pa najbrže sporazumel s skesanimi Radičevci ter jih polagoma prevzel v vladno.

Po verifikaciji je začel državni zbor takoj z rednim delom. In sicer je prvo, kar mu je predložila vlada, so proračunske dvanajstine, ki uvažajo ogromno povišanje davkov. Zlasti je prizadeta Slovenija, ker je iz tega proračuna razvidna vsa tako poveljavna sposobnost in vpliv gospoda Žerjava, kajti Slovenija bo plačevala, da bo črna, ne, dobi pa od teh poviškov niti počenega groša. Kaj bodo k temu rekli Žerjavovski gospodarski krogi, ne vemo, upamo pa, da bodo tudi oni polagoma izprevideli, da jih pelje sedanji centralizem naravnost v pogin. Tudi delavstvu je prinesel PPŽ proračun prav čedne velikonočne darove, namreč nov davek. Odslej bo moralo plačevati delavstvo 2 % svojega zaslužka za davek. Upamo, da bo za ta velikodušni dar glasovalo pri prihodnjih volitvah še več delavcev za Žerjava in njegovega Roka.

Inozemstvo.

V zunanji politiki so bile zadnji teden najvažnejše nedeljske volitve predsednike nemške republike. Kakor je bilo pričakovati, ni dobil nobeden absolutne večine, zato bodo čez štiri tedne nove. Največ glasov sta dobila kandidat desnice Jarres (nad 10 milijonov glasov) in socialist O. Braun (skoro 8 milijonov); pri ponovnih volitvah se pa zedinijo levčarske (republikanske) stranke najbrže na krščansko socialnega (centrum) kandidata dr. Marxa.

Absolutizem se nadaljuje.

Kljub jasnim zakonskim predpisom vlada pri naših bolniških blagajnah že par let absolutizem, ker bi se morale že davno vršiti volitve, a jih je vladajoča »demokratska« gospoda s tiho pomočjo socialistov vedno iznova prelagala, kajti doslej ta družba tam neomejeno gospodari in razpolaga z milijonskimi vsotami. Po dolgem pritiskanju so bile za letošnjo jesen končno vendarle odredjene volitve in tozadavne priprave so v polnem teku. Sedaj pa čujemo, da je dobil minister za socialno politiko pooblastilo (na čigav pritisk, je jasno!), da te volitve zopet odloži in da imenuje nova ravnateljstva (kakšna, dobro vemo!).

Delavstvo z vso odločnostjo protestira proti vzdrževanju dosedanjega nezakonitega stanja, ki je istoveten z absolutizmom in zahteva, da se volitve vršijo, kajti dosedanjega paševanja gotove gospode v teh zavodih mora biti konec. S tem ta nov napad na delavstvo za nas še ni opravljen in si pridržujemo še nadaljnje korake.

Jugoslovanska strokovna zveza.

Glavno tajništvo Jugoslov. strok. zveze v Ljubljani je prevzel dne 1. t. m. tov. Ivan Gajšek, bivši strokovni tajnik J. S. Z. v Celju. Posle okrožnega tajništva v Celju je načelstvo poverilo tov. Francetu Drobne.

Celje. Zborovanje kršč. socialističnega delavstva, ki se je vršilo v nedeljo 29. t. m., je sijajno uspelo. Kljub obratovanju v tovarnah je bila udeležba zelo lepa. Zborovanje je spretno vodil tov. Krajnc. Strokovni tajnik Gajšek je pa v daljšem govoru obravnaval politični položaj in našo socialno politiko; nadalje položaj delavstva in naših organizacij. Podal je mnogo smernic za naše bodoče delo v Celju v strokovnem in organizacijskem oziru. Govorili so še tovariši: Knez Rudolf, Kos Florjan, Košič Miha in dr. Godnič. Po ponovnem govoru tov. Gajška je bil shod zaključen. Po shodu je pristopilo več novih članov, katere pozdravljamo v naših vrstah.

Zveza tovarniškega delavstva.

Vabilo na III. redni občni zbor Strokovne zveze tovarniškega delavstva, kateri se vrši v nedeljo, dne

26. aprila t. l. ob 9. dopoldne v spodnjih prostorih 1. del. kons. društva v Ljubljani, Kongresni trg 2 s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo nadzorstva, 5. volitev novega odbora: a) načelstva, b) nadzorstva, c) strok. odbora, 6. slučajnosti. V slučaju, da bi občni zbor ne bil sklepčen, se po preteku pol ure vrši nov občni zbor ob vsakem številu delegatov. Skupinam bodo dostavljene posebne poverilnice za dostop na občni zbor. — Načelstvo.

Zveza javnih nameščencev.

Za javne nameščence. Zvedeli smo, da je ravnateljstvo drž. železnic v Ljubljani storilo vse potrebno, da se izkaznice za polovično vožnjo po železnici v najkrajšem času in sicer v par dneh izgotove.

Vabilo na občni zbor »Strokovne zveze javnih nameščencev, ki se vrši v soboto, dne 4. aprila t. l. v kleti 1. del. kons. društva v Ljubljani, Kongresni trg 2, ob pol 8. zvečer, s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva, 2. poročilo nadzorstva, 3. volitev odbora: nadzorstva, strokovnega odbora in zastopnikov na občni zbor J. S. Z., 4. slučajnosti. Skupine naj pošljejo svoje zastopnike. V slučaju, da bi občni zbor ob navedeni uri ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, kateri je sklepčen ne glede na število udeležencev. — Odbor.

Zveza papirniškega delavstva.

Občni zbor. V nedeljo, dne 5. t. m. se vrši v Društvenem domu v Preski občni zbor podpornega sklada za delavstvo papirnice Goričane in Medvode s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o stanju podp. sklada, 2. volitev delegatov za Goričane-Medvode, 3. slučajnosti. Pričetek po jutranji sv. maši ob 8. Vse delavstvo papirnice Goričane-Medvode nujno vabljeno!

Papirnica Goričane. Podpisana se tem potom javno zahvaljujem delavstvu papirnice Goričane za izkazano mi denarno pomoč v moji težki bolezni. Vsem darovalcem Bog stotero povrni! Kern Ivana (roj. Kavčič).

Strokovna zveza rudarjev.

Trbovlje. SZR skupina Trbovlje je imela svoj redni občni zbor dne 22. marca t. l. K otvoritvi istega je tov. načelnik pozdravil vse navzoče člane ter z obširnimi in stvarnim govorom razvil delovanje starega odbora. K drugi točki je prečital tov. tajnik zapisnik zadnjega občnega zbora, ker se je članstvo v celoti z istim strinjalo se je tudi takoj odbril. Nato je podal poročilo tov. tajnik, v katerem je naglašal pozitivno in vztrajno delovanje starega odbora, ki si je vzel za nalogo in dolžnost, našo zvezo povzdigniti in ji pridobiti ugled, da bi tako mogla najuspešneje reševati in zastopati delavske interese. To se ji je v znatni meri posrečilo, pač pa bo treba to delo z neomahljivo in vztrajno požrtvovalnostjo znanprej še podvojiti. K tretji točki je podal tov. blagajnik letni zaključek skupinske blagajne, iz kate-

! Član ki hoče kupiti ceno in dobro oblačilno blago naj si ogleda zalogo !
v Konzumu, Kongresni trg 2

rega je bilo razvidno, da je naše bilančno stanje od lani znatno napredovalo. Iz poročila revizorjev se je videlo, da so se računski pregledali ter našli v najlepšem redu. Predlaga se staremu zvezinemu odboru absolutorij, za njegovo marljivo in vestno delovanje. K četrti točki se je prišlo do izvolitve novega odbora. Po krajši debati je bil z malimi izpremembami ponovno izvoljen prejšnji odbor. Konstituiran je sledeče: Predsednik: Vonta Ivan; namestnik: Križnik Filip; tajnik: Renko Miloš; namestnik: Janež Jakob; blagajnik: Zupan Fr.; namestnik: Skalička Franc; revizorja: Zajc Viktor, Ceglar Ivan; odborniki: Peperko Jakob, Golja Ivan, Prašnikar Jože, Kralj Bogomir; zapisniki: Železnik Štefan, Zupančič Martin, Lapajne Anton, Lešnik Al., Štamberger Anton, Jamnik Pavel, Jordan Avgust, Bevk Tomaž. — Na novo izvoljeni odbor se je sedaj še bolj razširil s tem, da je pritegnil v svoj delokrog širši zaupniški aparat, kateri naj bi vodil organizatorično delo na zunaj. K zaključku obnove zbora je apeliral tov. načelnik na odbor, naj vsak odbornik spoštuje svoje dolžnosti, da gremo vsi na delo po načrtu in sigurni poti za ideje krščanskega socializma, kateri edino je zmožen priboriti delavskemu sloju tisto stopinjo v človeški družbi, ki mu po vsej pravici pripada. Naj živi ideja krščanskega socializma.

Trbovlje. Podpisani se najpriščneje zahvaljujem cenj. tovarišem naše skupine, ki so me podprli za časa moje bolezni ter darovali znesek 408 kron. Hvaležni Štamberger Anton.

Velenje. Napovedani sestanek rudarjev ter skupne seje z konstituiranjem novega odbora se vrši namesto v nedeljo, 5. aprila, šele na belo nedeljo dopoldne ob pol 9. uri pri tovarišu Meža Alojz v gostilniških prostorih, to je 19. aprila. 5. aprila je ravno velika cerkvena slavnost novih zvonov in je takrat težko zborovati. Zatorej ste vsi člani in odborniki uljudno povabljeni dne 19. aprila.

Državni cestarji.

Neki dopisnik iz Selške doline se pritožuje v »Slov. Narodu« z dne 21. m. m. čez deželnega cestarja na progi proti Železnikom, češ, da ga je malokdaj videti na cesti in da je njegov sin ljudem v nadlego, ker berači med svojo službo, ki jo opravlja z očetom. Tako apelira dopisnik na grad. direkcijo, da napravi tukaj red, ker ljudstvo bi se rado tega nadležnega iznebilo. — Mi vprašamo prizadetega dopisnika, ali mu je znano, kako sramotno nizko plačo prejema ta cestar za svoje delo, ki mora biti dosledno

izvršeno pod nadzorstvom predstojnikov. Ali je »Narodov« dopisnik mogoče mnenja, da se da z družino izhajati mesečno s 300—500 dinarjev? Ali naj bo pri tej plači še cestar vsak dan 12 ur na cesti? Ni čuda, ako si mora družina tako plačanega delavca prositi kruha. Rajši, da blatite svojega cestarja, apelirajte na merodajne faktorje, da zboljšajo položaj deželnih cestarjev tako, da ne bo treba družini beračiti in si cestarju še poleg njegove službe iskati postranskih zaslužkov, pa boste s tem storili dobro delo, cesta se bo kmalu zboljšala in sin cestarja ne bo beračil.

Blagajniki skupin društva naj pošljejo takoj članom plačilne pole za 2. četrtletje. Člani naj svojo članarino nemudoma poravnajo, da ne bo nepotrebnih zaostankov, ki potem ovirajo tako skupinske odbore kakor centralo v poslovanju. Blagajniki naj si pridržijo vedno točen prepis obračuna, ki ga pošljejo centrali.

Centralni blagajnik.

Viničarji.

Sv. Bolfenk pri Središču. Dne 19. marca ob 3 popoldne se je vršil strokovni sestanek v viničariji g. Breznika. O pomenu organizacije je poročal tovariš predsednik skupine sv. Miklavž pri Ormožu. Takoj je pristopilo precejšnje število članov in podpisalo pristopnice za Strokovno zvezo. S tem je bil storjen prvi korak za ustanovitev zopet nove skupine, katere ustanovni občni zbor se vrši nepreklicno dne 5. aprila 1925 ob 2 popoldne v prostorih viničarije g. Breznika na Kogu pri Sv. Bolfenku. Vabijo se vsi viničarji, ki žele pristopiti k organizaciji in katerim je za izboljšanje našega bednega položaja, kar bomo dosegli le potom organizacije.

Društvo slovenskih organistov.

Organistom v vednost. Koliko hvalnosti uživa odbor društva org. in glasb. za Slovenijo od svojih članov za trud, ki ga ima z organizacijo društva, naj pojasni sledeči slučaj: Bivši član omenjenega društva odpoveduje članstvo z dopisnico dobesedno s tole vsebino: »Slavnemu društvu organistov in glasbenikov v Celju. Z dnem, ko je potekla moja članarina, sem nehal biti tudi Vaš član. Z društvom, ki ne razume podeželskih razmer organistov, pač ne morem simpatizirati. Bojite se za naraščaj, katerega imate itak preveč. Za nas pa ne morete nič storiti. Ali morete kaj za to, da toliko itak povoljno plačanih učiteljev je naš kruh? Mislite, da se merodajni krogi zmenijo za Vas? G. Brvar gleda, da ima šolo, drugo pa mu je deveta briga. Le pišite v »Pravico«, saj bere jo itak malokateri g. župnik.« Sl. Gospo-

dar pa Vas imenuje stiskače orgel in Vam preti, da Vas, oziroma nas, bodo prijemali župniki za ušesa. Organist molči, ali pa greš in ne dobiš druge službe! In tako je! Torej le naraščaj! — Janko Postružnik, organist, Sv. Primož na Pohorju p. Vuzenica. — Na seji društva se je seveda vzelo na znanje izstop člana Postružnika. Takih članov, ki mislijo, da je organizacija društva za to tukaj, da jih bo redila in vzdrževala kakor čebelice trote, oni bodo pa samo zabavljali in brezdelno čakali, kdaj jim prileti hrana v usta, društvo ne mara. G. Brvar ni zaslužil tako grobega izzivanja, kateri je že čez 20 let učenjen pri našem društvu in deluje za uresničenje naših idealov že ves ta čas. Dobro je, da se mladina vzgaja v šoli g. Bervarja že zato, da bo nadomestila enkrat organiste take vrste, kot je g. Postružnik. Društvo izjavlja, da bo v naprej šlo svojo začrtano pot, brez ozira na omahljivce, in trdno upa na uspeh, takšen uspeh, s katerim bo svojim vernim članom dobojevalo primeren obstoj v moralnem in gmočnem oziru in pomedlo z ljudmi Postružnikovega kova iz vrst glasbenikov in organistov.

Organisti! Razširjajte »Pravico« med svoje tovariše, ki je sedaj naše glasilo. V vsaki dekaniji naj se dobi eden požrtvovalen organist in naj obišče svoje sotovariše in jih navduši, da naročijo list »Pravico« in če še niso člani društva, da pristopijo. Le tako bo naše delo in naša organizacija imela uspeh, če bomo vsi enih misli. Zavedajte se organizacije, ker v skupnosti je moč. Vsak stan si je moral priboriti svoje pravice. In to naj velja tudi nam. Na delo za organizacijo — za našo boljšo bodočnost!

Nove muzikalije za mešani zbor, pri katerih dam gg. organistom in to: pri partiturah 50 odstot., pri glasovih 25 odstot. popusta, kar je že odbito pri sledečih cenah: 1. 12 mašnih, partitura 15 Din, glasovi po 4 Din 50 para; 2. Staroslovenska maša, part. 12 Din 50 para, glasovi po 3 Din 75 para; 3. 6 evharističnih, part. 7 Din 50 para; 4. Litanijske M. B., part. 4 Din; 5. Božični preludiji, part. 10 Din. — Naroča se pri skladatelju Karlo Adamiču, mestnem kapelniku, p. Koprivnica, Hrvatska. Zadostuje dopisnica; pošiljati priložim čekovno položnico za vplačilo.

Društvo organistov in glasbenikov v Celju je imelo dne 19. febr. t. l. sejo s sledečim dnevnim redom: 1. Izvedba sklepov obč. zbora; 2. volitev zastopnikov za občni zbor JSZ v Ljubljani. Pri zadnjem občnem zboru je pri slučajnostih prišlo do živahne debate glede neenakega izplačevanja štolnine od g. župnijskih predstojnikov. Nekateri organisti dobivajo tako

malenkostne vsote od raznih opravil, da jih je sramotno omeniti. Mnogi tov. organisti pa sploh ne vedo, koliko imajo dobivati za kakšno opravljeno delo! Kolikor se enemu ali drugemu g. predstojniku zdi primerno, toliko pa da proč organistu. Zato je društvo v tej seji sklenilo poslati vlogo na škof. ordinarijat v Maribor, v kateri prosi, naj mu isti blagovoli poslati štolni red, ki je sedaj v veljavi, da zamore društvo svoje člane obvestiti o višini njihovega zaslužka. Vloga je bila odposlana 21. febr. t. l. Kakor hitro dobimo ta štolni red, ga objavimo v »Pravici«. 2. Kot zastopnika za JSZ v Ljubljani se izvolita tov. Fr. Klančnik, organist na Paki, nam. tov. J. Jarh, org. Petrovče. — Ker se je do sedaj članarina jako neredno plačevala in imajo nekateri člani zaostanka od dveh do treh let, je društvo sklenilo razposlati tozadevni opomin in položnice vsem tistim članom, ki dolgujejo članarino, da isto poravnajo do 15. aprila t. l., oz. pišejo društvu, kdaj bodo isto poravnali. Društvo bo priglasilo JSZ samo tiste člane, ki redno plačujejo članarino. Tiste pa, ki do 15. aprila t. l. ne bodo plačali zaostalo članarino, bo društvo črtalo iz imenika članov, ter ne bo zanje ne društvo, ne JSZ posredovala v nobenem slučaju. — Društveni odbor čaka še mnogo dela in truda, toda brez denarnih sredstev ne gre. Društvo je pri seji tudi razpravljalo o dopisu v »Pravici« z dne 5. febr. t. l. pod naslovom: »Glas organista« in stopilo v stik z vodstvom orglarske šole v Celju, da se po možnosti prične na tem zavodu tudi s poukom o obč. tajnistvu in zadružništvu.

Nove pesmi. Izšle so St. Premrl: 10 mašnih pesmi za mešan zbor, deloma z orglami. Dobijo se pri kompozistu samem. Naročite!

Na željo nekaterih organistov iz mariborskega okraja priredi društvo organistov in glasbenikov v Celju za mariborski okraj organistovski sestanek v Mariboru. Kdor bi se tega sestanka udeležil, se naj prijavi po dopisnici društvu v Celju ali pa tov. Al. Šeško, org. pri Sv. Kunigundi, p. Pecnica. Kraj sestanka in dan se pozneje objavi.

Društvo diplomiranih babic.

Protest na ministrstvo za narodno zdravje je vložilo društvo v zadevi novih pravil. Pravila, razglašena v Ur. listu dne 27. junija preteklega leta občutno oškodujejo in obremenjujejo naš poklic. Da se temu odpomore, smo vložile na ministrstvu priziv: 1. da se ukine člen 20; 2. da se pusti babicam osebna prostost; 3. da se povrnejo babicam vsled ponavljajalnih kurzov nastali stroški in škoda na zaslužku v istem času zamujenih porodov. — Da boste o prizivu, ki smo ga poslale na

Čemu mečeš proč denar? Ali ne veš, da ima Konzum konkurenčne cene in da poleg tega še 3° popust! Svoji k svojim!

G. K. Chesterton:

Sumljivi koraki.

(Nadaljevanje.)

Nato so se kakor v bobnenju sodnega dne spomnili svoje zadeve. Kajti par groznih sekund so imeli občutek, da bi petnajsti natakak mogoče bil duh natakak, ki je ležal gori mrtev. Pod vtisom te misli so nemo strmeli pred se, kajti duhov so se ravnotako bali kot beračev. A spomin na ukraden srebro je zlomil čar čudežnosti. Polkovnik je prevrgel svoj stol in stopil naglo k vratom.

»Ako je bil navzoč petnajsti mož, moji prijatelji,« reče, »je bil to petnajsti tat. Takoj k sprednjim in zadnjim vratom in jih zastražiti. Nato bomo govorili naprej. Štiriindvajset klubovih biserov je vredno, da jih dobimo nazaj.«

V tem trenutku je pritekel šesti natakak v sobo in naznanil, da je našel kup krožnikov za ribe na neki mizi, izginila pa je srebrnina.

Gruča gostov in natakak, ki je stekla vse križem po hodniku, se je razdelila v dve skupini. Večina »ribičev« je sledila lastniku k sprednjim

prostorom, da povpraša, ali je kdo odšel ven. Polkovnik Pound pa je s predsednikom, podpredsednikom in še z nekaterimi drugimi drvel po hodniku, ki je vodil v prostore za uslužbenice. Pri tem so prišli mimo temne udobine ali votline, kjer je bila garderoba, in videli nizko, v črno kuto oblečeno postavico; po vsem sodeč, slugo, ki je stal v temnem ozadju.

»Halo! Vi tam!« zavpije vojvoda.

»Ali ste videli koga iti mimo?«

Nizka postava ni odgovorila naravnost na vprašanje, temveč samo dejala:

»Mogoče imam jaz to, kar iščete, gospodje.«

Neodločno in radovedno so se postavili, medtem pa je govornik stopil v ozadje garderobe in prišel nazaj s polnimi rokami bleščečega srebra, in ga z mirnostjo prodajalca razgrnil po klopi, ki je stala pred njim. Končno je kup srebra dobil podobo ducata čudno oblikovanih srebrnih nožev in vilic.

»Ti — ti —«, je začel polkovnik ves iz sebe. Nato pa je pozorno pogledal v temno luknjo in zapazil dveje stvari: prvič, da je bil mož pred njim oblečen v duhovniško obleko, in

drugič, da je bilo okno v ozadju počeno, kakor da bi kdo skozi njega s silo udrl.

»Dragocene stvari se hranijo v garderobi, ali ne?« pripomni duhovnik z veselimi mirom.

»Ali ste — ali ste vi te stvari ukradli?« je jecljal Mr. Audley in ga strmeč opazoval.

»Če sem jih že,« odvrne duhovnik zadovoljno, »jih pa vsaj zopet prinašam nazaj.«

»Pa vendar niste tega storili vi? Kaj?« vpraša polkovnik, ki je še vedno strmел v razbito okno.

»Po pravici rečeno, ne,« odgovori duhovnik in resno sede na bližnji stol.

»Gotovo pa veste, kdo?« je poizvedoval polkovnik dalje.

»Kakšno je njegovo pravo ime, ne vem,« odvrne duhovnik. »Vem pa ceniti njegovo telesno moč, ker me je poizkusil zadaviti; njegovo moralno moč pa, ker se je svojih prestopkov skesal.«

»Ali res — skesal?« zakliče mladi Chester smeje.

Pater Brown je vstal in rekel:

»Smešno, kaj, da se tat in postopač kesa, medtem ko ostane toliko

drugih, ki so bogati in brez skrbi, a so trdi in lahkomišeln, brez najmanjšega sadu za Boga in človeštvo? — V dokaz pa, da je tudi pri slabem človeku mogoče kes, naj vam služijo vsi srebrni noži in vilice. Vas je »Dva najst pravih ribičev« in tu vam izročam vaše srebrne ribe. — Oni pa me je naredil za ribiča ljudi.«

»Ali ste vjeli tatu?« vpraša polkovnik.

»Da,« odvrne duhovnik, »vjel sem ga na nevidni trnek in nevidni vrvič, ki je dosti dolga, da lahko teče do kraja sveta, a ga en sam potepljaj lahko privede k meni nazaj.«

Tem besedam je sledil dolg molk. Može so se drug za drugim razšli. Duhovnik in polkovnik sta ostala sama. Polkovnik je sedel na mizi in opletal z nogami po zraku.

»Zvit tiček je moral biti, mislim pa, da poznam nekoga, ki ga še prekaša,« je prekinil molk polkovnik.

»To je tudi v resnici bil,« odgovori duhovnik, »ne razumem vas pa dobro, kdo je ta drugi, ki ga omenjate.« (Dalje prih.)

ministrstvo, poučene in informirane, smo sklenile, da ga v eni prihodnjih številkih »Pravice« objavimo dobesedno.

Najvažnejša naloga, ki jo imamo izvršiti, je boj proti mazaštvu. Da se temu da od pomoči, je samo po sebi razumljivo. Ne kaže drugače, vsaka diplomirana babica mora sama zaslediti vsak slučaj mazaštva, poskrbeti za podatke (čas in kraj, imena in priče) in jih poslati Društvu dipl. babic. Društvo pa bo slučaj naznanilo oblaščiti in zahtevalo, da se mazaštvo kaznuje po zakonu. Od Vas po deželi je odvisno, da mazaštvo s a m e preprečite, seveda šlo bo edino na ta način, kakor smo Vam ga naznanile v tej kratki notici.

Prometna zveza.

Občni zbor skupine Jesenice se je vršil dne 15. t. m. ob pol 10. uri dopoldne. Ker je bilo ob tem času premalo članov navzočih, se je vršil občni zbor pol ure pozneje. Po otvoritvi občnega zbora je poročal tov. Zidanšek o delovanju skupine, o katerem je razvidno, da je odbor tukajšnje skupine izvrševal svojo dolžnost napram organizaciji in njenim članom. Tov. blagajnik je izvrševal svoje dolžnosti v najlepšem redu, kakor dokazujejo njegovi točni zapisniki. Napredovali smo v preteklem letu za 22 članov, izstopila sta dva člana. Izvoljen je nov odbor in sicer: Preds. Rubin Franc, nam. Bogataj Jože, tajnik: Zidanšek Karl, blagajnik: Založkar Franc. Odborniki: Palčič Ivan, Mušič Jože, Ješe Aleš. Zaupnik: Tepina Fr. Preglednik rač.: Merhar Franc, Savinšek Jože; odbornikov: nam.: Klinar Andrej, Jakelj Ivan, Kopitar Matija. — Nato se je razvila debata, ki je bila razmeroma še dovolj živahna. K besedi se je oglasil tov. Kopitar ter je predlagal, da kurilniški delavci ponovno prosijo, da se jim podeli od žel. uprave čevlje in dežne plašče, ker so ob vsakem vremenu zaposleni na prostem, poleg tega je pa še tako naporno delo. Tukajšnja skupina Jug. strok. zveze na Jesenicah se iskreno zahvaljuje za brezplačne nam dane prostore za naše sestanke v Kat. del. domu na Savi. Po dokončani debati je tov. predsednik zaključil občni zbor ob 11.30 uri. — Tajnik.

Vsem članom Prometne zveze v opozorilo. Večkrat se dogaja, da se posamezni člani bolniškega fonda bodisi iz nevednosti ali vsled napačnega tolmačenja poslužujejo zase, ali za svoje družinske člane zdravnikov, ki nimajo z bolniškim fondom direktije drž. žel. v Ljubljani nikake pogodbe. Tako se zgodi, da si član bolniškega fonda dostikrat po lastni krivdi nakopije stroškov, katere mora plačati sam, in mu jih nihče ne povrne. Po navadi se potem pošiljajo razne prošnje za povrnitev stroškov na Upravo bolniškega fonda. Rezultat je navadno ta, da je taka prošnja brezuspešna ter mora član bolniškega fonda plačati neželenskega zdravnika sam, ali pa mu Uprava bolniškega fonda na podlagi predpisov stroške le delno povrne. Da se pa vsak nepotrebnim izdatkom izogne, se naše člane opozarja na sledeče: Vsak član bolniškega fonda, kakor njegovi oboleli družinski člani, se imajo v prvi vrsti poslužiti pristojnega železniskega zdravnika, ki zdravi sam, ali pa, ako je potrebno, po navodilih Uprave bolniškega fonda nakaže potrebnega zdravnika. Le v izrednih, zelo nujnih slučajih, ko pride bolezen nenadoma in ako ni železniskega zdravnika v takem slučaju doma, ali če preti nevarnost, da bi vsled tega, ker je železniški zdravnik preveč oddaljen, bila zdravniška pomoč prepozna, se sme, in to samo za prvi obisk bolnika, poslužiti najbližjega zdravnika, ki potrebno ukrepe za prvo silo. Nadaljno zdravljenje po neželenskem zdravniku Uprava bolniškega fonda ne plača. Plača pa bol-

nico, akoravno jo neželenski zdravnik nakaže iz nujnih razlogov. In to samo III. razred. Uprava bolniškega fonda stoji na stališču, da se ne sme pustiti izrabljati bolniški fond po nepotrebnem po tujih zdravnikih.

Izšla je okrožnica št. 53-VI. o izplačevanju pokojnin, ki se glasi: Generalna direkcija drž. žel. sporoča z aktom G. D. št. 8175 z dne 26. febr. 1925, da se bodo odslej izplačevale pokojnine vpokojencem, ki so bili vpokojeni po novem zakonu o drž. prometu. osebo preko finančnega ministrstva. V svrhu nakazovanja pokojnin potom ministrstva financ bo direkcija odstopala Generalni direkciji rešenja pokojnin za uslužbenice in njihove vdove, ki so odmerjena izključno le po določbah novega zakona. Direkcija pa izplačuje še nadalje pokojnine za vse južnoželenske vpokojence, ki se obracnavajo v kliringu in pokojnine vsem onim upokojencem, ki so bili upokojeni po uveljavitvi novega zakona, pa se pri odmeri pokojnine odstotki za pokojnino niso vpoštevali po novem zakonu. Ravno tako izplačuje direkcija pokojnine vdovam, pri katerih osnova za izračun rodbinske pokojnine ni bila izračunana izključno po določbah novega zakona. Akontacije se izplačujejo še nadalje v enaki visini kakor doslej pri kontroli izdatkov.

Dne 17. marca t. l. je izšla »Okrožnica« št. 58-III. na vse postaje, ki je sledeče vsebine: Iz razvidov odmorov za tekoče leto, ki so jih predložile postaje glasom okrožnice št. 215-III-1924 v odobritev, se je ugotovilo, da pretežna večina uslužbenecv ni izrabila odmorov za 1.1924 skladno z določbami člena 93 ZSO. Ogromni preostanki odmorov iz prejšnjega leta so se prenesli v razvide za tekoče leto in so nastale s seštevanjem v stolpcu 5 in 6 izkazanih dni tolike številke, da bi bilo izčrpno ukoristenje tako izkazanih odmorov v tekočem letu, brez občutnega motenja v rednem poteku službe težko izvedljivo. V smislu navedenega člena Z. S. O. mora vsak uradni starešina, čim dobi odobren izvid odmorov, odločiti, kdaj more posamezen uslužbenec vporabiti svoj odmor. V ta namen naj se sestavijo v postajah eventuelno s pritegnitvijo osebja načrti, v katerih naj se vnaprej in definitivno določi, v katerem času in po kakem redu da bodo nastopali uslužbenci svoje odmore. Izrecno pa pripominjamo, da se smejo ukoristiti preostanki odmorov uradnikov, zvančnikov in služiteljev iz leta 1924, ki so izkazani v stolpcu 6 predpisane tiskovine, le s tukajšnjim dovoljenjem in le tedaj, ako je dokazano, da uslužbenec svojega odmora v letu 1924 iz službenih ozirov sploh ni mogel le deloma izrabiti; tedaj, ako je za odmor zaprosil, pa mu ta iz kakršnih koli službenih ozirov ni mogel biti podeljen. V vseh drugih primerih, ako bi bil uslužbenec svoj odmor lahko nastopil, pa tega ni storil, zapade odmor. Tudi preostanki odmorov pomožnega osebja, za katero veljajo določbe začasnega pravilnika, zapadejo ob koncu leta, ker za to osebje v smislu člena 5 ne obstoja pravica izrabljati neukoriščenih odmorov v prihodnjem letu. Določbe okrožnice št. 215-III-1924 ostanejo slej kot prej v veljavi. Končno pričakujemo, da se bodo ravnale postaje pri podeljevanju odmorov natančno po teh navodilih.

Delavska zveza.

Trbovlje. O. D. Z. Trbovlje ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 5. aprila 1925 v prostorih tajništva, Loke 253. (hiša konz. društva, preje Martinčičeva hiša). Dnevni red je: 1. Poročilo predsednika, 2. tajnika, 3. blagajnika, 4. odbornikov; 5. volitev novega odbora; 6. slučajnosti. Člani se tem potom pozivljajo, da se udeležijo polnoštevilno tega občnega zbora. Vabimo tudi vse naše somišljenike. — Na ta občni zbor pride zastopnik D. Z. iz Ljubljane. — Filip

Kržišnik I. r., t. č. predsednik O. D. Z. Trbovlje.

K našemu političnemu položaju.

Izjava Pavleta Radića, preds. poslancev HRSS, so bile za našo javnost prava senzacija. Ljudje so z začudenjem povpraševali, ali je res mogoče, da so se prej nepomirljivi radičevci naenkrat tako spokorili, da se svojim tlačiteljem tako ponižno uklanjajo. Na mestu prejšnjih revolucionarnih republikancev so se naenkrat pojavili v zbornici pravi, pristni monarhisti, priznavajoč v celem obsegu naš sedanji politični položaj, kakor ga je ustvarila vidovdanska ustava. Se več, prejšnji navdušeni zagovorniki hrvaške samostojnosti so se po dr. Superinu odrekli celo svoji lastni narodnosti ter so priznali takozvano narodno jedinstvo.

Priznati moramo, da je bil umik hrvaških poslancev silno nespreten in naravnost poniževalen. Namesto v vlogi ognjevitih borcev za hrvaške pravice so radičevci nastopili le kot obtoženci, ki so se proseče klavirno branili celo tam, kjer bi mogli po vsej pravici sami obtoževati vlado in režim sploh. V tem pogledu je razočaranje, ki ga je njihov nastop izval, povsem upravičeno in utemeljeno.

Drugače pa je, če gledamo na ta pojav z zgoj stvarnega stališča brez ozira na taktične pogoje.

S tega vidika je nastop radičevcev dokaj bolj razumljiv. Gotovo je namreč, da so zadnje volitve pokazale, da se Radićeva fronta na Hrvaškem ne bo dala vzdržati. Namesto, da bi napredoval, kot je Radić vedno napovedoval, je v svoji domači deželi nazadoval za celih 7 poslancev. Res, da so se vršila razna nasilja, tudi nimamo razloga dvomiti, da so ga v prispanju kroglic in na druge podobne načine ogoljufali za par mandatov. Kljub temu pa je dejstvo, da se je število Radićevih hrvaških poslancev skrčilo.

Praktično je to pomenilo, da HRSS ni pokazala napram vladnemu nasilju tiste odporne sile, ki bi jo morala nujno pokazati, ako je hotela kdaj zmagati. Brez take resne volje za odločen odpor, je bilo vse prejšnje delovanje Radića in njegovih agitatorjev v istini le demagogija, tudi če se je morda niti niso zavedali. Upanje na končno zmago je zaradi tega z volivnim neuspehom padlo v vodo. Zato pa je to, kar so radičevci storili, stvarno le naravna, nujna posledica njihovega volivnega neuspeha.

Jasno je, da bo korak radičevcev imel dalekosežne posledice. Prejšnja fronta hrvaškega naroda je v tem porušena in zaradi tega je verjetno, da se bo v doglednem času izvršila obsežna pregrupacija parlamentarnih skupin. Toda to je stvar bodočega razvoja, ki ga ni mogoče predvideti.

Verjetno pa je le to, da je v naši državi zaenkrat konec velikih državnopravnih bojov. Z zlomom hrvaške fronte je bitka več ali manj odločena.

Pričelo se bo torej po vsej priliki podrobno delo, v katerem bomo morali, kakor bo pač mogoče, varovati naše koristi. Seveda je veliko vprašanje, v koliki meri bo sploh mogoče to storiti. Toda to je stvar bodočnosti. Zaenkrat je važno predvsem le to, da moramo zastaviti vse sile, da se moramo za to podrobno delo dobro pripraviti. Samo tako bo mogoče doseči vsaj ono, kar se doseči da. Vse to velja splošno, še prav posebej za naše delavske organizacije.

Dopisi.

Trbovlje. Kakor drugod tako so tudi v našem revirju kazni na dnevnem redu. Vsaki še tako majhni prestop se kaznuje z 20—25 Din. N. pr. na zapadnem obratu — Ajnzer — ne mine dan, da bi ne bili rudarji kazno-

vani, cele litanije prečita paznik pred vhodom v jamo. Mnogokrat se zgodi, da mladi, komaj iz šole došli in neizkušeni inženjerji ukazujejo starim in izkušenim rudarjem, ki gotovo poznajo vsak kot in vsak cvek v jami, razna dela, katera se sploh ne dajo tako urediti, kakor si tak gospodič domišljuje. Ako pa drudar ne stori tako, kakor mu je ukazano — čeprav pri najboljši volji — je kaznovan z 25 Din. Skrajni čas je, da se s tem enkrat za vselej preneha, ker ubogi rudar še tisti mali zaslužek, ki si ga s težkim trudom pridobi in s katerim mora preživljati sebe in družino, povrh tega lahko še zgubi z raznimi kaznimi.

Vojnik. V nedeljo večer je neka zlobna roka zažgala že drugi kozolec v enem tednu v naši občini. Da je bil ogenj podneten namenoma, je gotovo, ker je začelo goreti zgoraj in je kozolec na samoti. Baje so se našli celo napisi, da bodo v kratkem požgani vsi kozolci v Vojniku. Orožništvo išče krivce, toda do danes brezuspešno.

Velenje. V zadnji številki 13 ste dobili vsi novi naročniki položnice, ki imate plačan list od 15. marca do 15. aprila t. l. in tudi prejšnji naročniki, ki ste list plačali samo za en mesec, kot smo vsakemu posebej pri naročilu že povedali, da stane list 4 dinarje mesečno in torej vsak dobro ve, od kdaj ga dobiva in koliko dolguje. Devetnajst rudarjev je dobilo v mesecu januarju t. l. list, ki je bil plačan do sredine februarja 1925 iz posebne nabrane vsote, da nam je bilo lažje list razširiti, ker brez tega lista naj ne bode noben velenjski rudar. Plačujte list redno. Red mora biti povsod! Plačajte list, če mogoče vsaj za pol leta skupaj!

Zagorje ob Savi. V kisovškem premogovnem revirju se je zgodilo zadnje čase več nesreč. Ena je bila celo smrtna. Naših gospodov vse to ne izpametuje. Vso oblast puščajo neveselaku ing. Laporniku. Ta pridno trebi premogovne plasti in pozablja na varnost delavcev. Ravnateljstvu svetujemo, da si ogleda delo tega gospoda malo pozorneje, sicer bomo prosili drugod. »Orjuna« Zagorje razvije cvetno nedeljo svoj prapor. Nič novega, nič posebnega. Vsa ceremonija bo pred cerkvijo. Če bo »akciona« oborožena, ne vemo. To smo pa slišali, da bodo ta dan vsi protidržavni elemneti lepo doma. — »Unija« demokratskih rudarjev razveseljuje napreduje. Baje se je v njo vpisalo 5 liberalnih gostilničarjev. Na prihodnji seji hočejo imenovati častnim članom g. Gregorja Žerjava. To je res pametno, ker je ta mož res edini, ki je za rudarje kaj storil.

Tedenske vesti.

Rudarski pozdrav iz Francije. Od tovariša Kozoleta, ki je moral iskati vsakdanjega kruha v tujini, smo prejeli sledeče pismo: Slavno uredništvo »Pravice«! V Creutzwaldu-Moselle na Francoskem nas je mnogo Slovencev. Zaslužimo različno. Minimalna plača za kopače je 18 frankov in 6 frankov doklade. Na akordu se zasluži tudi več. Življenje je bolj drago, pa vseeno je še boljše kot v Jugoslaviji. Slovenski fantje rudarji pošiljamo Jugoslovanski strokovni zvezi in Orlovski zvezi, posebno pa našim vnetim poslancem, ki so po svoji neustrašenosti za našo svobodo naš ponos v tujini, pristrčne pozdrave ter želimo vsem skupaj vesele velikonočne praznike! — Ivan Vodošek, Sv. Lovrenc na Drav. polju; Jože Kozole, Franc Kozole, Jožef Božič, Martin Slivšek, Anton Žvegljč, Avgust Klun, Karol Cerjak, Ivan Pišanc; vsi iz Rajhenburga. Franc Rajh iz Sv. Lovrenca na Drav. polju in Anton Skaza iz Hajdine pri Ptuj.

Razširjajte »Pravico«!

Somišljeniki posećajte Osrednje vinarske zadruge Kongresni trg 2 (Konzumska klet)

Ponesrečen železničar. Na glavnem kolodvoru v Ljubljani je padel pri premikanju voz premikač Jože Pipan. Kolo mu je zmečkalo desno nogo in prste na desni roki. Prepeljali so ga v bolnico.

Utopljenec na Fužinah pri Ljubljani. V zadnji »Pravici« smo že poročali, da so našli na produ na Fužinah mladega utopljenca. Zadnji čas so ugotovili, da je utopljenec 17 letni tapetniški vajenec Aleksander Moravec, ki je že sredi meseca februarja pobegnil od svojega mojstra.

Iz Ljubljance so zadnjo soboto okrog poldne potegnili v Ljubljani utopljenca. Truplo je bilo že prepelelo in razjedeno, iz česar so sklepali, da je utopljenec moral ležati v vodi že kake tri tedne. Nesrečnež se piše Anton Hostnik, star 72 let. Bil je za hlapca pri trgovcu Zormanu na Starem trgu. Ne more se trditi, ali je starček napravil samomor ali se je ponesrečil.

Vsled poneverb v smrt. V hotelu »Soča« v Ljubljani je prenočil trgovski poslovodja France Bizjak. Drugi dan so našli moža skoraj mrtvega. Izpil je kar dve steklenici lizola. Med vožnjo v bolnico je umrl. Bizjaka je policija zasledovala zaradi raznih poneverb.

Smrt rojaka v Ameriki. 7. marca t. l. je umrl po kratki bolezni, prevaden s sv. zakramenti v Elly. Min., 34 let stari Jakob Zajec, doma iz Vel. Račne, župnije Kopanj na Dolenjskem. V Ameriki je bil 12 let. Zapusča v Ameriki sina, dva brata in eno sestro, doma pa starše, šest bratov in eno sestro. N. p. v m.!

Roparski napad. Neznani moški je v petek 27. marca zvečer je napadel v Novem mestu trafikantinja Terezijo Haider, ko se je vračala domov v Kandijo. Vzel ji je denarnico, v kateri je imela čez 22.000 kron in zbežal.

Žrtve ljubosumnosti. Preteklo sredo se je dogodil v Framu pri Mariboru strahovit zločin, ki je zahteval dve človeški življenji. Posesniški sin Peter Lešnik je imel že deset let ljubezensko razmerje s posesniško hčerko Štefko Čerič. Oba ljubimca sta bila stara že kraj 30 let. Zanj je Lešnik s strahom opazal, da postaja Štefka napram njemu vedno bolj hladna. Polotila se ga je strašna ljubosumnost, ki je bila tudi povod njegovega zločina. V sredo je Lešnik poplaval popoldne v gostilni g. Högenwarta. V gostilni se je nahajal tudi neki Stern, ki je prišel k Lešniku in mu ponudil piti. Med pogovorom pa je Lešnik nenadoma potegnil samokres ter ustrelil Sterna v prsi; ranil ga je smrtno in nesrečnež je kmalu izdihnil. Najbrž je ustrelil Lešnik Sterna, ker je sumil, da je ljubimec njegove Štefke. Po zločinu je pobegnil v vas Varte, kamor bi morala njegova ljubica priti, ker je bila botra pri krstu nekega otroka. V Vartah je opazil v Rožmanovem sadonosniku neko žensko, in misleč, da je to Štefka Čerič, je kar brez pomisleka streljal na njo. Še le ko je njegova žrtev ležala na tleh, je opazil, da se je strašno zmotil. Ranjeno dekle ni bila Štefka, ampak Cila Kotnik. Videč svojo zmotu, se je sodil sam. Prestrelil si je srce ter se zgrudil na mestu mrtev. Cila Kotnik so prepeljali v mariborsko bolnico, kjer so ugotovili, da njene rane niso nevarne.

Sežiganje poškodovanih novčanic. Pretekli teden so v zagrebški električni centrali sežgali dva velika voza poškodovanih novčanic, ki so jih odtegnili iz prometa na področju zagrebške in ljubljanske finančne delegacije.

Samomor. V Valjevu se je ustrelil podporočnik Mihajlo Kosorić, doma iz Rogatice v Bosni. Pokojnikovo družino so v svetovni vojni Avstriji internirali, starega očeta pa obesili, samo zato, ker je bil zeveden Srb. Dejanje je izvršil v trenutni zmedenosti duha.

Nova kurilnica v Novem Sadu. V Novem Sadu zgrade veliko novo kurilnico. V to svrhu je prepustila mestna občina železniški oblasti 10 oralov sveta.

Sreča v nesreči. V Novem Sadu sta se zadnji petek popoldne vadila dva letalca na novosadskem letališču.

V višini 200 m sta z letali trčila drug ob drugega in padla na tla. Letali sta popolnoma potrti, letalca pa sta ostala nepoškodovana, ker sta padla na kup slame.

Poprava vagonov in lokomotiv. V prometnem ministrstvu se je osnovala komisija, ki bo obiskala vse železniške postaje, da odpravi vse pokvarjene vagona in lokomotive, ki jih najde, v popravo v najbližje delavnice.

Prosveta.

Dr. Jože Jeraj: Narodni prerod. Prosvetna knjižica, 1. zvezek. Založila in izdala Prosvetna zveza v Mariboru. Dobi se pri Prosvetni zvezi v Mariboru, Aleksandrova cesta 6, 1., kakor tudi v vseh večjih knjigarnah. — Knjigo toplo priporočamo.

Pevec. Ravno kar je izšla v pomnoženi obliki 3-4 številka tega pevskega glasila z naslednjo vsebino: Stanko Premrl: Dr. Josip Čerin. (Konec.) — H. Svetel: Pevec in razvoj zborovske glasbe. — M. Bajuk: Narodna pesem v sekiricah. (Dalje.) — V. Vodopivec: Nekaj o tamburicah. — Jak. Aljaž: Pevski spomini. (Dalje.) — Naši zbori. — Vestnik PZ. — Nove skladbe. — Iz glasbenih listov. — Kronika. — Glasbena priloga prinaša dve nagrajeni skladbi: V. Vodopivec: Noč na Adriji. — P. H. Sattner: K polnočnici. — Pevec se naroča pri upravi, Miklošičeva c. 7. v Ljubljani. Priporočamo ga vsem ljubiteljem petja.

Krekova mladina.

Iz centralne pisarne. Okrožnice, katere so prejele podružnice od centralnega tajništva, upamo da bodo imele popolni uspeh. Poletno delo, katero nas čaka, še s posebnim ozirom na naš kongres, bo zahtevalo veliko truda. Predsedniki podružnic naj skupno z blagajniki organizirajo čebelico, da se na ta način omogoči večje število udeležbe na našem kongresu. Dopisi za Pravico naj se vedno pošiljajo na tajnika Krekove mladine v Ljubljani do nedelje, da se s tem omogoči točno dopisovanje.

Seja načelstva Krekove mladine se vrši v petek 3. t. m. ob pol 8 zvečer v društvenih prostorih na Starem trgu 2-I. Dolžnost članov je, da se iste sigurno udeležijo.

Krekova mladina v Ljubljani je začela prav pridno delati. Vsi odseki so na delu. Dram. odsek ima za letošnjo sezono še prav lepe igre na repertoarju, katere misli vprijeti na podružničnih odrih po deželi in v Ljubljani. Tudi sportni odsek si je že začrtal lep program za poletne izlete. Ker je zavladalo v društvu prijateljsko življenje med člani, se vabijo vsi tovariši, ki še niso včlanjeni v Krekovi mladini, da se včlanijo. Člani se sprejemajo vsak večer od 7. do 9. ure. Pozivlja se tudi vse članice, da čim prej poravnajo zaostalo članarino in naročnino za »Pravico«. — Odbor.

Krekova mladina Zalog-Sp. Kašelj je uprizorila pretečeno nedeljo igro »Repoštev«, katera je izpadla zelo srečno. Pripravlja se narodna igra »Miklova Zala«, kar znači delavnost podružnice.

Krekova mladina Celje je imela zadnjo nedeljo občni zbor. Poročila priobčimo v celoti v prihodnji številki.

Krekova mladina Sv. Miklavž pri Ormožu se bo ustanovila. Le tako naprej, slediti pa morajo še ostali kraji, kjer še ni naše delavske izobraževalne organizacije.

Delavska zakonodaja.

(Nadaljevanje.)

5. da niso uporabljene sirovine ali izdelano blago okužene, tako da se s tem ne ogroža življenje in zdravje delavcev.

§ 32. Lastniki industrijskih podjetij, v katerih dela najmanj 100 delavcev in ki so najmanj 3 km daleč od mestne periferije, morajo ob svojih stroških napraviti in vzdrževati:

1. ambulatorij za nujno pomoč obolelim in poškodovanim delavcem;

2. potrebno število stanovanj za nastanitev delavskega osebja dotičnih podjetij;

3. kuhinjo, da dobiva delavsko osebje dotičnih podjetij poceni hrano.

Trenutno ambulantno pomoč morajo dajati podjetja, navedena v prednjem odstavku, svojemu osebju brezplačno ob svojih stroških.

Cene stanovanjem in hrani določajo pristojne inšpekcije dela po zaslišanju krajevnih občinskih oblastev; zoper njih odredbo se smejo interese pritožiti na ministrstvo za socialno politiko.

§ 33. Ministrstvo za socialno politiko predpiše pogoje, ob katerih se smejo mladostni delavci pod 18 leti in ženske vobče zaposlovati v podjetjih, ki se smatrajo z ozirom na narav svojega posla za nezdruva. Če se mu zdi to primerno, sme tudi popolnoma prepovedati njih zaposlovanje v takih podjetjih.

§ 34. Ministrstvo za socialno politiko sme vobče prepovedati uporabljanje vsake delovne moči v podjetjih, kjer se dela s sirovinami, o katerih ugotove strokovni organi tega ministrstva za trgovino in industrijo, da so nevarna za življenje in zdravje delavskega osebja vobče in da jih ni neizogibno treba uporabljati v dotični vrsti proizvodnje.

Istotako sme omejevati, pa tudi popolnoma prepovedati nočno delo pomožnega osebja v onih podjetjih, o katerih bi ugotovilo sporazumno z ministrstvom za trgovino in industrijo in pristojnimi zbornicami, da ni v njih nočno delo neizogibno potrebno, kakor v pekarnah in drugih podjetjih.

b) Pravica združevanja delavcev.

§ 35. Pomožno osebje (delavci), ki dela v podjetjih, navedenih v § 1. tega zakona, se sme združevati v specialna društva za zaščito svojih ekonomskih, kulturnih in moralnih interesov.

Ta društva sme ustanavljati pomožno osebje (delavci) po poklicih ali brez ozira na poklic; istotako jih sme združevati v krajevne in oblastne zveze.

Včlanjeno v ta društva sme biti samo pomožno osebje (delavci), ki je zaposleno v podjetjih, navedenih v § 1. tega zakona, brez ozira na spol in starost. (V tem paragrafu so mišljene strokovne organizacije.)

(Dalje prihodnjič.)

Socialni vestnik.

Katoliški socialni teden v Ženevi (Švica) se je končal z velikim uspehom. Ob sklepu zasedanja je govoril g. prof. Crétinon o liberalizmu, ki je vir anarhije v gospodarskem življenju. Mgr. Bresson, ženevski škof, je govoril o potrebi krščansko-socialnega gibanja. Predavanjem je prisostvovalo veliko število članov švicarskih katoliških organizacij.

Štrajk na Švedskem. Na Švedskem je zadnji čas štrajkalo okoli 150.000 delavcev. Pogajanja med obema strankama so trajala 27 ur in so dovedla do sporazuma.

Zvišanje plač idrijskim rudarjem. Po dolgi boji so idrijski rudarji dosegli majhno zvišanje plač. Neozelenjeni delavci dobe na dnino po 2.20 lire, oženjeni pa po 2.70 lire poviška. Za vpojoence zvišanje ne pride v poštev.

Gospodarstvo.

Uradni tečaji za april 1925. Finančno ministrstvo je objavilo sledeče uradne tečaje za mesec april 1925: napoleon 240 Din, turška lira v zlatu 270, angleški funt šterling 297, dolar 62, kanadski dolar 61.50, nemška zlata marka 14.80, poljski zlat 11.50, avstrijski šiling 8.77, 100 francoskih frankov 322, 100 švicarskih frankov 1197, 100 italijanskih lir 252, 100 belgijskih frankov 314, 100 holandskih goldinarjev 2480, 100 romunskih lejev 29, 100 bolgarskih levov 45, 100 danskih kron 1120, 100

švedskih kron 1670, 100 norveških kron 955, 100 španskih pezet 882, 100 grških drahem 94, 100 češkoslovaških kron 184, milijon madžarskih K 859.

Razno.

Redka riba. Dubrovniški ribiči so zadnji teden ujeli redko ribo »zuko«. Riba je slična morski mački; velika je 2 in pol metra in čez 100 kg težka.

Rudniška nesreča. V Merlenbachu pri Forbachu se je 26. marca iz rudnika z dvigalom odpravljalo okoli 80 rudarjev z dela. Ko se je dvigalo dvignilo že okoli 300 metrov visoko, se je vrh utrgala in dvigalo je z delavci vred padlo v globino. Nesreča je zahtevala okrog 50 žrtev, nekaj delavcev pa so srečno rešili.

Redek jubilej. »Humanic Usnjarska in čevlarska d. d.« v Gradcu je proslavila 14. marca 25 letnico delovanja številnih svojih v podjetju zaposlenih delavcev. Vseh jubilarcev je bilo 42. Med temi so pri podjetju zaposleni 4 že 50 let, 16 pa 40 let. Predsednik delavske zbornice je jubilarom pri proslavi razdelil diplome in denarna darila. 27 nastavljenecv je še čilih pri delu, 15 delavcev pa bo dobivalo pokojnino iz penzijskega fonda podjetja »Humanic«.

Gumijast tlak je uvedlo mesto Cincinnati za poskušnjo na enem najprometnejših križišč, kjer teče na uro nad tisoč avtov, voz in drugih vozil. Položili so gumijeve plošče 30:15:2 in pol cm na beton, s katerim jih veže zmes cementa in gumija. Plošče so med sabo zvezane ter pribite v podlago, da ne skačejo. Promet se razvija sedaj popolnoma neslišno in tiho, niti konjska kopita, niti železni obroči težkih tovornih avtomobilov ne zapuste na gumiju odtiskov. Mesto namerava tlakovati ulice okrog bolnice, znanstvenih zavodov in drugih institutov, kjer treba tihote in miru na isti način.

Za kratek čas.

Nočni čuvaj: »Tam doli kolovratni pijanec in vpije. Kali nočni mir. Ali naj ga aretiram? Če je kak ničvrednež, dobim 50 para. Če pa je župan, dobim — dolg nos!«

Odkritosrčen pogrebec. Tone: (po pogrebu svojega prijatelja): »Da je moral ravno Francé umreti! To me v resnici boli. Z njim sem se najrajši pretepal!«

Na letovišču. Letoviščar (kmetu): »Slišite, to je grozno! Vsako jutro tako mukanje in meketanje!« — Kmet: »Kaj si domišljujete, da bom Vam na ljubo poslal svojo živino v konservatorij?«

Moderna kuharica. Gospa (kuharki, ki je stopila v službo): »Torej so imeli pri sodnikovih opoldne pomenko. Kaj pa zvečer?« — Kuharica: »To pa ne vem. Popoldne sem odšla proč!«

Družinsko pismo. »Ljubi stric! — Naznanjam ti v naglici, da smo kupili dvojčke. Otroka sta zdrava! — Drugič več! — Tvoj ljubeči Te Pepe.«

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Tovarišem dopisnikom. Izostali dopis bomo priobčili v prihodnji številki »Pravice«.

